ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς* 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ.* 8

Διαχειριστής: **Σ. ΒΕΛΛΗΣ**

ΕΤΟΣ Δ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 127

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ" ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Μαρτίου 1909.

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ—Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ—Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝΤΕΣ

Εἰς ἓν τῶν προηγουμένων ἡμῶν φύλλων, μεταδίδοντές τινα περὶ τῶν ἐν Γερμανίᾳ δικηγορικῶν Συλλόγων, ὧν οἱ Πρόεδροι ἀπετέλεσαν ἴδιον τρόπον τινὰ σωματεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἕνωσις τῶν Προέδρων τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων», εἴχομεν ῥίψει σκέψεις τινὰς περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ παρ' ἡμῖν τοιαύτης τινὸς ἑνώσεως. Ἤδη αἱ βλέψεις ἡμῶν ἐκεῖναι φαίνονται μὴ ἀπέχουσαι κατὰ πολὺ τῆς πραγματικότητος. Τὸ ἔγγραφον τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, ὅπερ ἀμέσως κατωτέρω παραθέτομεν, ἂν δὲν ἀποτελῇ τὸ Καταστατικὸν τοιαύτης τινὸς ἑνώσεως, πάντως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πρότασις πρὸς ἵδρυσιν αὐτῆς, ἥτις καθ' ἡμᾶς ὑφίσταται ἀφ' ἑαυτῆς, ἐνυπάρχουσα ἐν αὐτῷ τῷ νόμῳ τῷ εἰσαγαγόντι τὸν θεσμόν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ πρῶτον βῆμα, ἀπηλλαγμένον λυρισμῶν, ἐπετελέσθη μετὰ τῆς ἐπιφυλακτικότητος ἐκείνης, ἥτις ἦτο ἐνδεδειγμένη ὑπὸ τῶν πραγμάτων καὶ μετὰ τῆς γενικότητος ἣν τὰ αὐτὰ πράγματα ἐπέβαλλον. Διὰ μέσου τῶν γραμμῶν τοῦ πρώτου δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἐγγράφου, ὅπερ ὁ Σύλλογος τῶν Ἀθηνῶν ἀπευθύνει, ἀναγινώσκονται πολλὰ καὶ πλεῖστα ὑπονοοῦνται.

Ο ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς τὸν Δικηγορικὸν Σύλλογον.....

Κύριοι Συνάδελφοι.

Διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ νόμου περὶ Δικηγορικῶν Συλλόγων ἐτελέσθη μέγα βῆμα πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς Δικαιοσύνης ἐν γένει, ταύτης δὲ ἡ σκόπιμος καὶ ἁρμονικὴ λειτουργία ἀσκεῖ ἄμεσον καὶ εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπί τε τῆς πολιτειακῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως.

Ἀλλ' ἡ δύναμις, ἥτις ἀπενεμήθη εἰς τοὺς Δικηγορικοὺς Συλλόγους, εἶνε ἀποκλειστικῶς δύναμις ἠθικῆς ἐπιβολῆς. Ἐὰν οἱ Σύλλογοι ἐν ἑνότητι καὶ συμφώνως μὲ τὸν νοῦν τοῦ νόμου, πέραν τῶν ὑλικῶν ἐπαγγελματικῶν συμφερόντων, πρωτίστως μεριμνήσωσι περὶ τῆς χρηστῆς, εὐσυνειδήτου καὶ εὐπρεποῦς τῶν δικηγορικῶν καθηκόντων ἐνασκήσεως, θὰ ἔχωσιν εἰς τὸ πλευρὸν αὐτῶν τὴν δημοσίαν συνείδησιν εἰς πάντα ἀγῶνα πρὸς βελτίωσιν τῆς νομοθεσίας καὶ πρὸς χρηστὴν ἐφαρμογὴν τῶν κειμένων νόμων.

Χαιρετίζει ὁ Σύλλογος τῆς πρωτευούσης τοὺς συναδέλφους Συλλόγους τῶν ἐπαρχιῶν καὶ προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς κοινὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος ἐνέργειαν. Ἡ βελτίωσις τῶν δικαστικῶν πραγμάτων δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ δι' ἁλμάτων, ἀλλ' οὔτε διὰ τῶν μεθόδων τῆς συμπτωματικῆς θεραπείας, εὐκταῖον δ' εἶνε νὰ τεθῶσι κοιναί, κατὰ τὸ ἐφικτόν, βάσεις συστηματικῆς ἐνεργείας.

Ὁ ἡμέτερος Σύλλογος ἐκπονεῖ ἤδη τὸν ἐσωτερικὸν αὐτοῦ κανονισμὸν δι' ἐπὶ τούτῳ πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς. Ἐν καιρῷ θὰ λάβῃ τὴν τιμὴν ν' ἀποστείλῃ ἀντίγραφον αὐτοῦ εἰς τοὺς συναδέλφους Συλλόγους.

Μετὰ συναδελφικῶν προσρήσεων

Ὁ Πρόεδρος — Ὁ Γραμματεύς
Κ. ΕΣΣΛΙΝ — Τιμ. Ε. Ἡλιόπουλος

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΠΕΡΙ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ Κ. Κ. ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ ΚΑΙ ΜΙΧ. ΛΙΒΑΔΑ

Εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον ἐδημοσιεύσαμεν τὸν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ψηφισθέντα ὑπὸ τῆς Βουλῆς νόμον, δι' οὗ καταργοῦνται μετὰ τοῦ περιφήμου Διατάγματος τοῦ 1835 καὶ διατάξεις τινὲς τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, ἰδιαίτατα δὲ αἱ τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 αὐτοῦ. Ἡ ἐπερχομένη διὰ τοῦ νόμου τούτου μεταβολὴ τῶν χρηματικῶν τρόπον τινὰ σχέσεων τῶν δικηγόρων πρὸς τοὺς πελάτας των ἀνεμένετο μετὰ τόσης δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἀνυπομονησίας ἀπὸ ἐτῶν ὅλων, ὥστε, παρ' ὅλας τὰς ἀτελείας του καὶ τὸ ἐντελῶς ἀμελέτητον αὐτοῦ, ὁ ψηφισθεὶς οὗτος νόμος ἐκρίθη ὑφ' ὅλων ἐν γένει τῶν δικηγόρων ἐπιεικέστατα, διότι ἀπολυτροῦται ἐπὶ τέλους ἓν ὁλόκληρον σῶμα ἀπὸ νομοθέτημα τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ξένον ἐντελῶς καὶ πρὸς τὰς συνθήκας τῆς σήμερον καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας ἃς ὁ νεώτερος βίος παρήγαγε. Τοῦτο καὶ μόνον ἄρα ἀρκεῖ ὅπως ἐξαγνίσῃ εἰς τὰ βλέμματα τῶν δικηγόρων τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ἥτις, καὶ ὑφ' οὓς ἀκόμη ὅρους λειτουργεῖ τὴν σήμερον, δὲν ἦτο δυσχερὲς νὰ διαρρυθμίσῃ τελειότερον τὰ κατὰ τὸ θέμα τοῦτο καὶ νὰ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἀνεξέλεγκτον τὴν ἐκτίμησιν περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας τῶν δικηγόρων εἰς τὰ οὐχὶ ἀκριβῆ πάντοτε σταθμὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου ἢ τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ προδικάσῃ τις τὸν νόμον τοῦτον ἀπὸ τοῦδε εἴτε ἐν τῷ συνόλῳ του εἴτε ἐν ταῖς λεπτομερείαις του, εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο ἂν ὑπὲρ τῆς σχετικῆς αὐτοῦ ἐπιτυχίας συνειργάζοντο εἰλικρινῶς μετὰ τῶν δικηγόρων καὶ οἱ κληθέντες διὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ Εἰρηνοδίκαι καὶ Πρόεδροι, διότι σπανιώτερον φρονοῦμεν θὰ κληθῇ εἰς μεσολάβησιν ὁλόκληρον τὸ Πρωτοδικεῖον.

Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ αὐθόρμητον ἐξ ἁπλῆς τοῦ νέου τούτου νόμου ἀναγνώσεως προβάλλει, εἶνε τὸ ἐρώτημα: Μετὰ τὸν νόμον τοῦτον, δι' οὗ ῥητῶς καταργοῦνται αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 144 καὶ 145 τοῦ Ὀργανισμοῦ, οὐδεὶς δ' ἀπολύτως γίνεται λόγος περὶ τῶν συγγενῶν ἀστυκῶν διατάξεων, δι' ὧν ἡ ἐργολαβία δίκης χαρακτηρίζεται ἀθέμιτος, αἱ διατάξεις αὗται δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς καταργούμεναι; Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐρρίψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον ἡμῶν φύλλον σκέψεις τινάς, αἵτινες ἀναμφιβόλως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶχον ἀξιώσεις κύρους καὶ δὴ ἐπὶ ζητήματος τοιούτου γενικοῦ δικηγορικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ σοβαρὰς καλεῖται νὰ προκαλέσῃ τὰς συζητήσεις. Ἕνεκα τούτου ἐνομίσαμεν, ὅτι ἐξυπηρετοῦμεν τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, ἐὰν ἐκηρύσσομεν τὴν ἔναρξιν γενικωτέρας συζητήσεως, τὸ πόρισμα τῆς ὁποίας θὰ ἔχῃ τὴν συνέπειαν, ὅτι εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου δὲν θὰ εὑρεθῶσιν ἄνευ ἑρμηνευτικοῦ ὑλικοῦ τὰ δικαστήρια.

Σήμερον παραθέτομεν τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου γνώμας δύο ἐκ τῶν κορυφαίων παρ' ἡμῖν δικονομολόγων, τῶν κ. κ. ***Σπυρ. Εὐκλείδου*** καὶ ***Μιχ. Λιβαδᾶ,*** οἵτινες ἀνεπιφυλάκτως ἀποφαίνονται, ὅτι αἱ γνωσταὶ ἀστικαὶ διατάξεις, δι' ὧν ἡ ἐργολαβία δίκης ἐχαρακτηρίζετο ὡς σχέσις ἀθέμιτος καὶ ἀπηγορευμένη, ἀνήκουν πλέον εἰς τὴν ἱστορίαν, καθότι ὁ νεώτερος νόμος διὰ τῆς διατάξεως, ὅτι τὰ τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων δύνανται νὰ κανονισθῶσι καὶ δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας, ἐννοεῖ συμφωνίαν δι' ἧς θετικῶς καὶ ὡρισμένως συνομολογεῖται ἀμοιβή, ἀλλὰ καὶ συμφωνίαν καθ' ἣν εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ μὴ προκύψῃ ἀμοιβή, ἧς ἡ ὕπαρξις δύναται νὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δίκης.

Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ κ. ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ

Φίλε συνάδελφε

Διὰ τῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν εὐηρεστήθητε νὰ μέ ἐρωτήσητε, ἐὰν κατὰ τὴν γνώμην μου οἱ περὶ ἐργολαβίας δίκης ἀπαγορευτικοὶ ὁρισμοὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου κατηργήθησαν διὰ τοῦ ἄρτι ψηφισθέντος νόμου περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων, καὶ τί ἐν γένει φρονῶ περὶ τοῦ νόμου τούτου.

Ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων τούτων προθύμως ἀποκρίνομαι.

Ὁ νομοθέτης διὰ τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ ὥρισεν ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς δικηγόρους νὰ συμφωνῶσι πρὸς ***βλάβην τῶν διαδίκων*** *περὶ ἀντιμισθίας πέραν τῆς νενομισμένης, οὐδὲ πρὸ τῆς περατώσεως τῆς συζητήσεως τὴς ὑποθέσεως* ***νὰ ἀναγκάζωσι*** *τὸν πελάτην των νὰ ὑποσχεθῇ εἰς αὐτοὺς ἀντιμισθίαν, χωρὶς νὰ ποιήσῃ λόγον περὶ ἀπαγορεύσεως συμφωνίας μεταξὺ τοῦ δικηγόρου καὶ τοῦ πελάτου περὶ ἐργολαβίας δίκης.*

Κατ' ἀκολουθίαν μετὰ τὸ ἄρθρον 145 τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, δι' οὗ ὁ νομοθέτης προσδιώρισε τίνας συμφωνίας περὶ ἀντιμισθίας δικηγορικῆς θεωρεῖ ἀνισχύρους, ἡ ἐργολαβία τῆς δίκης ἀκυροῦται μόνον ἐφ' ὅσον ὑποπίπτει εἰς τοὺς ὅρους τοῦ ἄρθρου, ἤτοι δὲν ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ ἐκ τῆς ἐκβάσεως τῆς δίκης ἐξάρτησις τῆς ἀντιμισθίας τοῦ δικηγόρου, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον ἔχει ἀμοιβὴν μείζονα τῆς νομίμου πρὸς ***βλάβην τοῦ διαδίκου*** *ἢ ἐφ' ὅσον ἐγένετο κατ' ἀπαίτησιν τοῦ δικηγόρου ἐξαναγκάσαντος τὸν πελάτην του εἰς τοῦτο καὶ οὐχὶ αὐτοπροαιρέτως· τοιουτοτρόπως οἱ περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐργολαβίας ὁρισμοὶ τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ἔπαυσαν νὰ ἰσχύωσιν ὡς ἴδιοι ὁρισμοὶ πρὸ τοῦ νόμου περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων, συγχωνευθέντες εἰς τὸ ἄρθρον 145 τοῦ Ὀργανισμοῦ (ἴδε Πολιτικὴν Δικονομίαν μου § 35 σημ. 11). Τοῦτο ὑποστηρίζεται καὶ ἐκ τῆς ἑρμηνευτικῆς ἀρχῆς ὅτι* ***ὁσάκις ὁ νεώτερος νόμος ἀπαριθμεῖ τὰς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος, ἃς δέχεται,*** *πᾶσα ἄλλη ἐξαίρεσις δι' ἀρχαιοτέρου νόμου ὡρισμένη, ἀντιβαίνουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ νεωτέρου νόμου σιωπηρῶς καταργεῖται δι' αὐτοῦ (ἄρθρ. 2 τοῦ Ἀστικοῦ Νόμου (Windscheid § 31). Κατ' ἀκολουθίαν διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ* ***νεαροῦ νόμου καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ Ὀργανισμοῦ,*** *κατηργήθησαν καὶ οἱ περὶ ἐργολαβίας ὁρισμοί, καὶ ἐν γένει ἐξέλιπε πᾶς περιορισμὸς τῶν περὶ ἀντιμισθίας τῶν δικηγόρων συμφωνιῶν· δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1 αὐτοῦ, ὅπερ* ***γενικῶς καὶ ἀπολύτως*** *ὥρισεν ὅτι τὰ τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων κανονίζονται διὰ συμφωνίας μεταξὺ τοῦ δικηγόρου καὶ τοῦ πελάτου· ὥστε καὶ ἐὰν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι καὶ μετὰ τὸν Ὀργανισμὸν τῶν δικαστηρίων ἴσχυον αὐτοτελῶς ὡς ἴδιοι ὁρισμοὶ αἱ περὶ ἐργολαβίας διατάξεις τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, ἀπαγορευομένης ἀπολύτως τῆς ἐργολαβίας τῆς δίκης, ὡς ἐδέχθη νομίζω ὁ Ἄρειος Πάγος, μετὰ τὸν νεαρὸν νόμον δὲν δύναται πλέον νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, προφανῶς ἀντιβαινούσης καὶ εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.*

Καὶ ἡ μὲν κατάργησις τῶν περιοριστικῶν τῶν περὶ ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων συμφωνιῶν ὁρισμῶν, ἀπαδόντων πρὸς τὰς σημερινὰς περὶ τῆς ἰσχύος τῶν συμβάσεων ἀρχὰς καὶ πρὸς τὴν συνείδησιν ἀκόμη τῶν δικαζομένων καὶ τῶν δικηγόρων καλῶς ἐγένετο, ἂν καὶ ἠδύνατό τις νὰ σκεφθῇ, κατὰ τὴν φρασεολογίαν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων, ὅτι ἔδει νὰ τεθῇ περιορισμός τις, ἐπιτρεπομένης τῆς ἀκυρώσεως συμφωνιῶν περὶ ἀμοιβῆς, ἐργολαβιῶν ἢ μή, ὑπερβαινουσῶν ἓν ἀνώτατον ὅριον ὁριζομένης ὑπὸ τοῦ νόμου κατὰ λόγον τῆς ἀξίας τῆς δίκης· ἀλλὰ κατὰ τὰ λοιπὰ τὸ τοῦ νόμου σύστημα δὲν μοὶ φαίνεται ὀρθόν· ὁ νόμος καταργήσας τὸ Διάταγμα τοῦ 1835 περὶ δικαιωμάτων τῶν δικηγόρων, ἀποφαίνεται, ὅτι ἐν ἐλλείψει συμφωνίας ὁρίζει αὐτὰ ὁ Εἰρηνοδίκης ἢ ὁ Πρόεδρος τοῦ οἰκείου δικαστηρίου, χωρούσης ἀνακοπῆς κατὰ μὲν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Εἰρηνοδίκου ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, κατὰ δὲ τῆς τοῦ Προέδρου ἐνώπιον τοῦ οἰκείου δικαστηρίου, κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ὁποίου δὲν χωρεῖ ἔφεσις, οὐδένα δὲ λόγον ἐποιήσατο περὶ ἐπιδιώξεως τῶν δικηγορικῶν δικαιωμάτων διὰ συνήθους ἀγωγῆς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, κατὰ τοὺς κοινοὺς κανόνας δικαζομένης· ἐνῷ κατὰ τὴν προτέραν νομοθεσίαν ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστηρίου δικάζοντος συνεπείᾳ ἀνακοπῆς κατὰ τῆς πράξεως τοῦ Προέδρου ἢ Εἰρηνοδίκου περὶ ὁρισμοῦ τῶν δικηγορικῶν δικαιωμάτων, ὑπέκειτο εἰς ἔφεσιν συμφώνως πρὸς τοὺς κοινοὺς κανόνας, ἐχώρει δὲ ἀντὶ προσφυγῆς εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην ἢ Πρόεδρον καὶ ἀγωγὴ περὶ τῆς ἀμοιβῆς τοῦ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων (ἴδε Πολ. Δικ. μου αὐτόθι) δικαζομένη ἐπίσης ἐκκλητῶς κατὰ τοὺς κοινοὺς κανόνας, διὰ τοῦ ρηθέντος ὅμως συστήματος οὔτε οἱ πελάται, οὔτε οἱ δικηγόροι ἀσφαλίζονται ἐπαρκῶς, οὐ μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐφέσεως, ἀναγκαίας πάντως ἐπὶ ἀμοιβῶν εἰς ποσὸν ἄξιον λόγου ἀφορωσῶν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅσον ὁ ὁρισμὸς τοῦ ποσοῦ τῆς ἀμοιβῆς καταλείπεται ὅλως εἰς τὴν διακριτικὴν ἐξουσίαν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἐνεργούσης δίκην πραγματογνώ-

μονος. Ὀρθότερον νομίζω ἤτο νὰ ὁρισθῇ διὰ νόμου τὸ ποσὸν τῆς ἀμοιβῆς δι' ἑκάστην πρᾶξιν τῶν δικηγόρων, εὐρύτερον ἐννοεῖται τοῦ ἀπηρχαιωμένου Διατάγματος τοῦ 1835, καὶ συμφωνότερον πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, ἀναλόγως δὲ τῆς ἀξίας τῆς δίκης, ἠδύνατο δὲ μόνον ὁ νόμος νὰ καταλείπῃ εἰς τὸν δικαστὴν τὸν ἐντὸς ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου ὁρίου εἰδικώτερον ὁρισμὸν τῆς ἀμοιβῆς κατὰ τὰς περιστάσεις ἑκάστης δίκης. Καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἡ ἀμοιβὴ τῶν δικηγόρων εἶνε διὰ τοῦ νόμου ὡρισμένη ἐν ἐλλείψει συμφωνίας, ἥτις θεωρεῖται ἐν γένει ἰσχυρὰ (Schmidt Lehrb. Civilpr. § 164) τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Γαλλίᾳ ὡς πρὸς τοὺς avoués (Bonfils Proc. Civil § 245).

Ἐν τέλει δὲν κρίνω ἄπο σκοποῦ νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐν σιγῇ τοῦ νόμου, ζητουμένης ἀμοιβῆς δυνάμει συμφωνίας μεταξὺ τοῦ πελάτου καὶ τοῦ δικηγόρου περὶ ἀμοιβῆς; ἐὰν αὕτη ἀμφισβητῆται καὶ δὲν ἐκτελῆται, χωρεῖ προσφυγή τις εἰς τὰ δικαστήρια δι' ἀγωγῆς κατὰ τοὺς κοινοὺς κανόνας μὴ δίδοντος τοῦ νεαροῦ νόμου ἁρμοδιότητα εἰς τὸν Εἰρηνοδίκην ἢ τὸν Πρόεδρον ἐπὶ τῆς περιπτώσεως ταύτης καὶ ὅτι ἡ ρηθεῖσα συμφωνία δύναται νὰ προσβληθῇ δι' οὓς λόγους κατὰ τὸ ἀστυκὸν δίκαιον προσβάλλονται αἱ συμβάσεις καὶ ἰδίως λόγῳ παρανόμου βίας ἢ ἀπειλῆς (ἐάν ποτε ἤθελε τοιαύτη λάβῃ χώραν), διότι δὲν ἀντίκειται βεβαίως εἰς τοῦτο ἡ ὑπὸ τοῦ νεωτέρου νόμου κατάργησις τοῦ ἄρθρου 145 τοῦ ὀργανισμοῦ καθ' ὃ εἶνε ἄκυρος πᾶσα συμφωνία περὶ ἀμοιβῆς πρὸ τοῦ πέρατος τῆς συζητήσεως ἣν ὁ δικηγόρος ἐξηνάγκασε τὸν πελάτην νὰ συνομολογήσῃ· διὰ τῆς καταργήσεως ταύτης δὲν ἐνόησε βεβαίως ὁ νέος νόμος νὰ θεωρήσῃ ἰσχυρὰς τὰς ἐκ παρανόμου βίας ἢ ἀπειλῆς προερχομένας συμφωνίας, εἰς ἃς δὲν ἀφεώρα **τὸ ἄρθρον 145 τοῦ ὀργανισμοῦ, ὡς ἀκύρους** *κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον, ἐννοοῦν νὰ θεωρήσῃ ἄκυρον καὶ πᾶσαν ἐν γένει συμφωνίαν προκληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ δικηγόρου δι' οἱασδήποτε πιέσεως καὶ ἀπαιτήσεως καὶ οὐχὶ αὐτοπροαιρέτου, νὰ ἐπεκτείνῃ δηλ. τὴν κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον ἀκυρότητα (ἰδὲ πολ. δικονομίαν μου αὐτόθι)· ὥστε ἡ ἐπέκτασις αὕτη τῆς ἀκυρότητος μόνη αἴρεται διὰ τοῦ νεωτέρου νόμου.*

Ἀθῆναι 12 Μαρτίου 1909.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Σ. ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ

Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ κ. Μ. Γ. ΛΙΒΑΔΑ

Ἀξιότιμε κύριε Συντάκτα·

Ζήτημα ἀληθῶς σπουδαιότατον καὶ μεγίστου πρακτικοῦ διαφέροντος ἀνεκινήσατε ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 126 φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης», ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν αὐτῷ καταχωρίσεως τοῦ ἀρτίως ψηφισθέντος νόμου περὶ δικηγορικῶν τελῶν, τὸ ζήτημα ἂν κατ' ἀκολουθίαν τοῦ νόμου τούτου κατηργήθη ἡ τῆς ἐργολαβίας τῆς δίκης ἀπαγόρευσις. Προθύμως πάνυ ὑποβάλλω εἰς τὴν κρίσιν ὑμῶν τὰς κάτωθι ἐκτεθειμένας σκέψεις, ἐξ ὧν πείθομαι, ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα εἶνε de lege lata ἐπιλυτέον καταφατικῶς, ἐπισυνάπτων ἅμα καὶ βραχείας τινὰς παρατηρήσεις περὶ ἄλλων ζητημάτων.

Ἡ ἐργολαβία τῆς δίκης (redemptio litis) καὶ τὸ σύμφωνον περὶ ποσοστοῦ τῆς δίκης (pactum de quota litis) ἀμέσως μὲν καὶ διαρρήδην ἀπαγορεύονται ὑπὸ τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντιακοῦ δικαίου (L 7, 17, 1. Βασ. 7, ΙΔ', Α'. L 20 Cod 4, 35. Βασ. 82, ΙΔ', Α' L 15 Cod 2, 13, Βασ. 89, Η', Β'. L 5 Cod. 2, 6. Βασ. 14, Η', Α'), ἐμμέσως δὲ καὶ σιωπηλῶς ὑπὸ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 145 τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων. Ἴδε περὶ τούτου τὰ ὑπὸ τοῦ Οἰκονομίδου καὶ ἐμοῦ ἐν τῇ ς' ἐκδόσει τοῦ Ἐγχειριδίου (σελ. 75—78) γεγραμμένα. Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ὀργανισμοῦ κατηργήθη ρητῶς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου νόμου ὁρίζοντος ἐν ἄρθρ. 1, ὅτι *καταργοῦνται τὰ ἄρθρ.* 144 *καὶ* 145 *τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων·* μετὰ τῆς διατάξεως δὲ ταύτης τοῦ ὀργανισμοῦ ἀναμφιλέκτως συγκατηργήθησαν καὶ αἱ μνημονευθεῖσαι ἀπαγορευτικαὶ διατάξεις τοῦ ρωμαϊκοῦ καὶ βυζαντιακοῦ δικαίου, ἅτε ἀντικείμεναι τῇ διατάξει τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου τοῦ νεωτέρου νόμου, ἥτις ἐν τέλει ὁρίζει καθόλου, μηδεμίαν ποιουμένη διάκρισιν ἢ ἐπιφύλαξιν, ὅτι *τὰ τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικηγόρων κανονίζονται κατὰ συμφωνίαν μετὰ τοῦ πελάτου.* Τούτου οὕτως ἔχοντος, ἡ περὶ ἐργολαβίας τῆς δίκης καὶ περὶ ποσοστοῦ τῆς δίκης σύμβασις (pactum de quota litis) ὡς *συμφωνίαι* καὶ αὗται τοῦ δικηγόρου *μετὰ τοῦ πελάτου κανονίζουσαι* τὰ τῆς ἀμοιβῆς αὐτοῦ εἶνε ἔγκυροι, τοῦ πελάτου, κυρίου καὶ διαχειριστοῦ ὄντος τῆς ἰδίας οὐσίας, μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἀπαγορευτικῶν διατάξεων τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων καὶ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ὑπ' οὐδενὸς ἑτέρου νόμου κωλυομένου νὰ ἐκχωρήσῃ τῷ δικηγόρῳ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ἐπίδικον ἀπαίτησιν. «Μηδενὸς ὑπάρχοντος ἐκ τοῦ νόμου περιορισμοῦ (λέγει ὁ Schmid Handbuch des gem. dautsch. Civilprocesses II, § 76, σελ. 238), πᾶσα περὶ ἀμοιβῆς τοῦ δικηγόρου σύμβασις καὶ ἰδίως περὶ τοῦ μεγέθους τῆς ἀμοιβῆς ταύτης εἶνε ἔγκυρος». Καὶ ἐν Γαλλίᾳ δίδοται μὲν τοῖς δικηγόροις (avocats) τὸ συμβάλλεσθαι ἐλευθέρως τοῖς πελάταις περὶ τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς ἀμοιβῆς (honoraires), ὅμως ἀπαγορεύεται αὐτοῖς τὸ συνομολογεῖν τὸ pactum de quota litis κατ' ἀκολουθίαν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 1597 τοῦ γαλλ. ἀστ. κώδικος. Garsonnet Traité de proc. civ. I, σελ. 412. Glasson Précis de proc. civ. I, σελ. 83—84. Ἴσως θὰ ἀντείπῃ τις εἰς περιορισμὸν τῆς καθόλου ἐννοίας τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 1 τοῦ νεωτέρου νόμου, ἥτις συνάγεται ἐκ τοῦ ἀπολύτου ῥήματος αὐτῆς, ὅτι δέον νὰ συνδυασθῇ αὕτη πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 2 καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ὅτι καὶ ὁ διὰ συμφωνίας μετὰ τοῦ πελάτου καθορισμὸς τῆς δικηγορικῆς ἀμοιβῆς παρὰ πᾶν τὸ καθόλου ῥῆμα τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 1 δέον νὰ γίνηται, ὡς ὑπὸ τοῦ προέδρου ἢ τοῦ εἰρηνοδίκου, *λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης, τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας, ἣν κατέβαλεν* (ἢ θὰ καταβάλῃ) *ὁ δικηγόρος* κτλ. Ἡ δὲ καθ' ὑπέρβασιν τούτων, οἷον δι' ἐργολαβίας τῆς δίκης, συμφωνία τοῦ δικηγόρου μετὰ τοῦ πελάτου εἰς καθορισμὸν τῆς ἀμοιβῆς ἀπαγορεύεται.

Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀντίρρησις θὰ ἦτο ἥκιστα σπουδαία, διότι ὁ πρόεδρος ἢ ὁ εἰρηνοδίκης κανονίζει τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, λαμβάνων ὑπ' ὄψει *τὴν ἀξίαν τοῦ ἀντικειμένου τῆς δίκης καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν, ἣν κατέβαλεν ὁ δικηγόρος,* ὅταν αὕτη *δὲν ἔχῃ κανονισθῇ διὰ συμφωνίας κατὰ τὸ ἄρθρον 1.* Ἐντεῦθεν ἀκολουθεῖ ὅτι οὐδεὶς τῶν δύο διατάξεων ἐγχωρεῖ συνδυασμὸς εἰς περιορισμὸν τῆς ἐννοίας τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 1, ἥτις συμφώνως τῷ ῥήματι αὐτῆς εἶνε ἀπεριόριστος.

Μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νεωτέρου νόμου ἀθέμιτος ἦτο κατὰ τὸ ρωμ. καὶ βυζαντ. δίκαιον (L 1 § 12, 50, 13. Βασ. 1, ΝΔ', ΙΔ') καὶ ἡ ἠρτημένης τῆς δίκης γενομένη συνομολόγησις τοῦ *νικητικοῦ* (palmarium) ἤτοι ἡ ὑπόσχεσις ἰδιαιτέρας ἀμοιβῆς ἐν αἰσίᾳ τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος ἐκβάσει (ἴδε περὶ τούτου τὰ ὑπὸ τοῦ Οἰκονομίδου καὶ ἐμοῦ ἐν τῇ ς' ἐκδ. τοῦ Ἐγχειριδίου σελ. 76—78 διειλημμένα)· ἀλλ' ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νεωτέρου νόμου ἀκολούθως τῇ ἐν ἄρθρ. 1 καθόλου ῥήσει καὶ τὸ σύμφωνον νικητικοῦ (pactum de palmario) εἶναι θεμιτόν, μηδαμῶς σκοπουμένου, ὡς κατὰ τὸ προγενέστερον δίκαιον, τοῦ μεγέθους τῆς ὑποσχεθείσης ποσότητος καὶ τοῦ χρόνου τῆς συνομολογήσεως, διαρκούσης δηλονότι τῆς δίκης ἢ μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. (Πρβλ. Ἐγχειρίδ. ἐνθ' ἀνωτ.). Ὡσαύτως μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νεωτέρου νόμου ἀποβάλλουσι πᾶσαν σημασίαν τὰ ζητήματα α') ἂν εἶναι ἔγκυρος ἡ συνομολόγησις τῆς παρὰ τοῦ δικηγόρου ὑπερασπίσεως πασῶν τῶν δικῶν ἐμπορικοῦ οἴκου ἢ ἑταιρείας ἐπὶ τελέσει ἐτησίας ἢ μηνιαίας μισθοδοσίας (¹) καὶ β') ἂν εἶναι ἔγκυρος ἡ παρ' ἑτέρου ἢ τοῦ πελάτου πρὸς τὸν δικηγόρον ὑπόσχεσις ἀμοιβῆς. Μέτιθι περὶ τῶν ζητημάτων τούτων τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐν τῇ ς' ἐκδ. τοῦ Ἐγχειριδ. σελ. 76—77 εἰρημένα.

Ἐν τέλει περὶ τῆς κατὰ τὸν νεώτερον νόμον *συμφωνίας τοῦ δικηγόρου μετὰ τοῦ πελάτου* περὶ τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ ἀμοιβῆς παρατηρητέον τὰ ἑξῆς. α') Ἡ συμφωνία αὕτη καὶ κατὰ τὰ εἰρημένα ἡ σύμβασις ἐργολαβίας καὶ περὶ ποσοστοῦ τῆς δίκης (pactum de quota litis) ἔξεστι νὰ γένηται ὁποτεδήποτε εἴτε πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς δίκης εἴτε κατὰ τὴν διάρκειαν εἴτε μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς. Τὰ ἐν τῇ ς' ἐκδ. τοῦ Ἐγχειριδ. ὑπὸ τοῦ Οἰκονομίδου καὶ ἐμοῦ καὶ ὑπ' ἄλλων ἀλλαχόθι λεγόμενα μετὰ τὸν νεώτερον νόμον ἱστορικὴν μόνον ἔχουσι σημασίαν. β') Ἡ συμφωνία αὕτη, προκειμένου περὶ ποσοῦ μείζονος τῶν 50 δραχ., δέον κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 300 τῆς πολ. δικονομίας νὰ ἀποδεικνύηται ἐγγράφως. Τοῦτο ρητῶς κελεύει ὁ νόμος ἐν Γερμανίᾳ Πρβλ. Planck Lehrbuch des deutsch Civilprozessrechts I, σελ. 153.

Ταῦτα εἶχον ν' ἀνακοινώσωμαι ὑμῖν περὶ τοῦ νεωτέρου νόμου· ἀπεκδεχόμενος δὲ προφρόνως πᾶσαν παρατήρησιν ὑμῶν εἰς ἐμπέδωσιν ἢ ἀνασκευήν, ἧς ἀπεφηνάμην γνώμης,

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1909.

Διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως

Μ. Γ. ΛΙΒΑΔΑΣ

(¹) Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐλύετο καταφατικῶς ὑπὸ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συγγραφέων καὶ ἰσχυούσης τῆς παλαιᾶς νομοθεσίας. Πρβλ. Ἐγχειριδ. σελ. 76. Garsonnet I, σελ. 412.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Καλοῦνται τὰ μέλη τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν εἰς πρώτην τακτικὴν συνεδρίασιν τῇ 23ῃ Μαρτίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 6ην μ. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πρωτοδικείου.

Ἀντικείμενα τῆς συνεδριάσεως: 1) Ὁ κανονισμὸς τῆς εἰσφορᾶς τῶν μελῶν. 2) Ἀνακοινώσεις περὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Συλλόγου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Καταστήματος καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

Ἀθήνησι 1ῃ Μαρτίου 1909.

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΕΣΣΛΙΝ

Ὁ Γραμματεὺς
ΤΙΜ. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄρειος Πάγος

Σκοπιμωτάτη καινοτομία.—Συνέπεια τῆς μὴ προσαγωγῆς ἐπὶ τριδράχμου χαρτοσήμου τῶν ἀγωγῶν, ἀνακοπῶν κ.λ.π.

Μία καθαρῶς φορολογικὴ διάταξις, τεθειμένη ἐν μεταγενεστέρῳ νόμῳ, ὡς συμπλήρωμα τοῦ περὶ Χαρτοσήμου νόμου, εἶχε καταλήξει ἐν τῇ ἐφαρμογῇ της, ἄλλοτε μὲν νὰ χρησιμεύῃ ὡς ὅπλον παρελκύσεως, ἄλλοτε δὲ νὰ ἐπιδρᾷ τόσον οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς δίκης, ὥστε νὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν τὴν ἀνεπανόρθωτον ἀπώλειαν αὐτῆς.

Ἡ διάταξις αὕτη εἶνε ἡ γνωστή, καθ' ἣν τὰ πρωτότυπα τῶν ἀγωγῶν, ἀνακοπῶν, ἐφέσεων κ.λ.π. δέον νὰ προσάγωνται γεγραμμένα ἐπὶ χαρτοσήμου τριῶν δραχμῶν. Εὐνόητον ὅτι ὑπῆρξαν περιστάσεις οὐκ ὀλίγαι, καθ' ἃς εἴτε ἐκ παραδρομῆς εἴτε καὶ ἐν γνώσει, διὰ λόγους εὐνοήτους παρελκύσεως τῆς δίκης, ἐγένετο παράβασις τῆς διατάξεως ταύτης καὶ ὁ ἀνακόπτων ἢ ἐκκαλῶν κ.λ.π. καίτοι ἐμφανιζόμενος κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ καταθέτων προτάσεις, ἐν τούτοις δὲν προσῆγε καὶ τὸ σχετικὸν τοῦ δικογράφου του πρωτότυπον γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ χαρτοσήμου. Ἐντεῦθεν τὸ ἐπὶ μακρὸν σοβαρώτατα ἀπασχολῆσαν τὰ δικαστήρια τῆς οὐσίας ἐρώτημα: Ποία ἡ συνέπεια τῆς μὴ τηρήσεως τῆς ὑποχρεώσεως ταύτης; Ἡ διὰ σειρᾶς ὅλης, ἀναριθμήτων δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ἀποφάσεων τῶν δικαστηρίων ὅλων τῶν βαθμῶν δοθεῖσα εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπάντησις οὐδέποτε ὑπῆρξεν ὁμοιόμορφος. Ὑπῆρξαν περιπτώσεις, καθ' ἃς τὰ δικαστήρια ἀπεφαίνοντο ὅτι ἀναβάλλεται ἡ συζήτησις καὶ ὑποχρεοῦται ὁ μὴ προσαγαγὼν εἰς προσαγωγήν, πρᾶγμα, ὅπερ, ἀνεξαρτήτως πρὸς τὸ ἂν εἶνε σύμφωνον πρὸς τὸν νόμον, εἶχε τοῦτο τὸ ἐπακόλουθον, ὅτι ἐξυπηρετεῖτο δι' αὐτοῦ ἡ πρόθεσις τοῦ ἐν γνώσει παραβαίνοντος τὴν διάταξιν διαδίκου, ὅστις οὕτως ἐπετύγχανε τὴν ἀναβολήν. Ἕνεκα τούτου ὑπῆρξαν ἄλλαι περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ μὴ συμμορφούμενος πρὸς τὴν εἰρημένην διάταξιν διάδικος, καίτοι παραστὰς καὶ καταθέσας προτάσεις, ἐλογίζετο δικαζόμενος ἐρήμην. Ἡ δευτέρα αὕτη λύσις, ἥτις προφανῶς ἔθετε τέρμα εἰς τὰς στρεψοδίκους τάσεις τῶν διαδίκων, εἶχε τοῦτο τὸ μειονέκτημα, ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἦτο ἄγαν αὐστηρά, περιλαμβάνουσα καὶ τοὺς ἐκ παραδρομῆς ἀθετήσαντας τὴν διάταξιν, ἀφ' ἑτέρου ἦτο ἀντίθετος πρὸς ἁπάσας τὰς σχετικὰς τῆς Πολιτ. Δικονομίας διατάξεις, καθ' ἃς ὁ διάδικος ἐπιτρέπεται νὰ θεωρηθῇ ὡς δικαζόμενος ἐρήμην.

Τέρμα εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν καὶ τὴν πολυγνωμίαν, ἣν παρήγαγεν ἡ ἀσάφεια τοῦ σχετικοῦ νόμου, ἐπέρχεται νὰ δώσῃ ἡ κάτωθι παρατιθεμένη, λίαν πρόσφατος, ὑπ' ἀριθ. 29 τοῦ 1909 ἀπόφασις τοῦ Ἀρείου Πάγου, δημοσιευθεῖσα τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, εἰσηγουμένου τοῦ Ἀρεοπαγίτου κ. Μ. Χατζάκου. Ἂν τὰ ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἡ ἀπόφασις αὕτη χρησιμοποιεῖ, εἶνε τελείως σύμφωνα πρὸς τὸ γράμμα τοῦ νόμου ἢ ἀκλόνητα, ἴσως δὲν εἶνε ἡ πρόσφορος στιγμὴ νὰ ἐξετάσωμεν. Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ πᾶς τις παρατηρεῖ εἶνε ὅτι ἡ παρεχομένη λύσις εἶνε ἡ μᾶλλον σκόπιμος τῶν μέχρι τοῦδε δοθεισῶν, καθ' ὅσον δι' αὐτῆς καὶ ἡ τάσις πρὸς στρεψοδικίαν ἀποτελεσματικῶς παραλύει καὶ ἡ δίκη οὐδαμῶς ἐπηρεάζεται κατ' οὐσίαν, ἀφοῦ καὶ μὴ προσαγομένου τοῦ δικογράφου, τὸ δικαστήριον ἐξετάζει τὴν ὑπόθεσιν ὡς ἐὰν προσήγετο, ἐπιβάλλον μόνον τὸ δεκαπλοῦν πρόστιμον.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ἣν καὶ ἡμεῖς, ἐπαναλαμβάνομεν, θεωροῦμεν ἐκτάκτως σοβαρὰν καὶ εἰς ἄκρον σκόπιμον, ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἐπειδὴ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 52 τοῦ περὶ Χαρτοσήμου νόμου, τὸ προστεθὲν διὰ τοῦ νόμου ,ΒΡΙΒ' τοῦ 1895, ὁρίζον, ὅτι τὰ δικόγραφα ἀγωγῶν, ἐφέσεων, ἀνακοπῶν, αἰτήσεων ἀναιρέσεως ἢ ἀναψηλαφήσεως, τὰ μένοντα παρὰ τῷ διαδίκῳ, τῷ ἐπιχειροῦντι τὴν πρᾶξιν, προσάγονται ὑπ' αὐτοῦ ὑποχρεωτικῶς ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου κατὰ τὴν συζήτησιν γεγραμμένα ἐπὶ τοῦ νομίμου σφραγιστοῦ χάρτου, ἤτοι ἐπὶ τριδράχμου χαρτοσήμου κατὰ τὸ ἄρθρον 23 ἐδ. α' ὡς ἀντικατεστάθη διὰ τοῦ αὐτοῦ ,ΒΡΙΒ' νόμου, *δὲν ἐννοεῖ*, ὅτι παραλειφθείσης τῆς τοιαύτης προσαγωγῆς, ἐπέρχεται ὡς συνέπεια ἡ *ἐρημοδικία* κλπ., διότι, ἂν ὁ νόμος ἐσκόπει νὰ καθιερώσῃ τοιοῦτο πλάσμα ἐρημοδικίας, ἤθελεν ἀπαγγείλῃ τοῦτο ρητῶς, τοὐναντίον δὲ ἡ μεταξὺ τῶν δικογράφων μνεία καὶ τοῦ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως, καταδεικνύει ὅτι ὁ νόμος δὲν ἐσκόπει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἀφοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 827 τῆς Πολ. Δικον. ἡ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀπόλειψις τοῦ ἀναιρεσείοντος οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν, τοῦ δικαστηρίου ὀφείλοντος νὰ ἐξετάσῃ τὴν αἴτησιν τῆς ἀναιρέσεως, ὡς ἐὰν εἶχεν οὗτος ἐμφανισθῇ, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπάρχῃ κατατεθειμένον τὸ νόμιμον παράβολον, ἄτοπον δὲ εἶνε νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ νομοθέτης ἀφῆκεν ἄνευ κυρώσεώς τινος τὴν περὶ προσαγωγῆς τοῦ δικογράφου ἐπὶ τοῦ τριδράχμου χαρτοσήμου διάταξίν του· ἀλλ' οὔτε ἡ ὑποχρέωσις τοῦ ἐνάγοντος, ἀνακόπτοντος κλπ. δύναται νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ ἀντιδίκου του, ὥστε, λόγῳ τῆς παραλείψεως τῆς παρ' ἐκείνου προσαγωγῆς νὰ μὴ δύναται τὸ δικαστήριον νὰ προβῇ εἰς τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν τῆς ἀγωγῆς, ἀνακοπῆς κλπ. ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κοινοποιηθέντος καὶ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου προσαγομένου δικογράφου, διότι τότε ἡ παράλειψις τοῦ ὑποχρέου θὰ ἔβλαπτε τὸν μὴ ὑπόχρεων, παρὰ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νόμου. Ἐντεῦθεν ἔπεται, ὅτι ἡ μόνη λογικὴ ἔννοια τῆς ῥήσεως τοῦ νόμου, ὅτι τὰ ἀνωτέρω δικόγραφα προσάγονται ὑποχρεωτικῶς ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος κλπ. εἶνε ὅτι δὲν κωλύεται μὲν τὸ δικαστήριον, παρισταμένων ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, νὰ προβῇ, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ κοινοποιηθέντος καὶ ὑπὸ τοῦ ἐναγομένου κ.λ.π. προσαγομένου δικογράφου εἰς τὴν κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλ' ὀφείλει νὰ καταδικάσῃ τὸν ἀθετήσαντα τὴν ὑποχρέωσίν του εἰς τὴν πρὸς· τὸ δημόσιον ταμεῖον καταβολὴν τοῦ τέλους τῶν τριῶν δραχμῶν καὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 53 τοῦ περὶ Χαρτοσήμου νόμου προστίμου, ἤτοι τοῦ δεκαπλασίου τοῦ ἐλλείποντος τέλους, ἀφοῦ ὁ λόγος τῆς διατάξεως εἶνε κυρίως φορολογικὸς καὶ τὸ πρόστιμον ἀποτελεῖ κατὰ τὴν σαφῆ τοῦ προμνησθέντος ἄρθρου 53 ἔννοιαν τὴν κατὰ κανόνα κύρωσιν τῆς φορολογικῆς εἰς καταβολὴν τοῦ τέλους τοῦ χαρτοσήμου ὑποχρεώσεως. Ὅθεν τὸ Ἐφετεῖον διὰ τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεώς του, ἀντιθέτως ἀποφηνάμενον καὶ υἱοθετῆσαν τὴν κρίσιν τοῦ Πρωτοδικείου περὶ ἐρήμην ἐκδικάσεως καὶ ἀπορρίψεως τῆς κατὰ τῆς προηγηθείσης ἀποφάσεως ἀνακοπῆς τοῦ ἀναιρεσείοντος, ὡς μὴ προσαγαγόντος τὸ δι-

κόγραφον ταύτης ἐπὶ τριδράχμου χαρτοσήμου, παρεβίασε τὴν προπαρατεθεῖσαν οὐσιώδη δικονομικῆς φύσεως διάταξιν τοῦ τελευταίου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρ. 52 τοῦ περὶ χαρτοσήμου νόμου.

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Εἰς μίαν ἐκ τῶν πολλῶν συνεντεύξεων καὶ συσκέψεων, ἃς πρὸς σωτηρίαν τοῦ τόπου ἔλαβε μετὰ τῶν Προέδρων τῶν συντεχνιῶν ὁ κ. Πρωθυπουργός, συνέπεσε νὰ γίνῃ λόγος καὶ περὶ δικαιοσύνης, ἑτοιμότατα δέ, ὅπως πάντοτε, ἀπεστόμωσε κατὰ κυριολεξίαν τοὺς διαμαρτυρομένους ἀγαθοὺς ἀστοὺς ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κράτους κ. Πρωθυπουργὸς μὲ τὸ ἐπιφώνημα:

Ἔχετε δίκαιον!

— Ἔχετε μέγα δίκαιον· ἀλλὰ πταίει ἡ Πολιτικὴ Δικονομία.

Κατάπληκτοι δὲ πρὸ τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης οἱ τίμιοι ἐργάται, ἀνεχώρησαν μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τὴν καὶ ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ των ὁμολογηθεῖσαν οὐχὶ καλὴν κατάστασιν τῆς δικαιοσύνης τοῦ τόπου των, εἷς καὶ μόνος εἶναι ὁ ὑπεύθυνος ὁ ὁποῖος, ἄψυχος καθ' ὅλα, ὀνομάζεται Πολιτικὴ Δικονομία.

Τὴν εἰκόνα ταύτην παρέλαβεν ἤδη ἡ ἱστορία, ἡ ὁποία, ἂν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο ὡπλισμένη καὶ μὲ μίαν φωτογραφικὴν μηχανήν, θὰ παρέδιδεν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μίαν φωτογραφίαν πρωθυπουργοῦ μειδιῶντος μειδίαμα, τοῦ ὁποίου τὸν χαρακτηρισμὸν ἂς ἀφήσωμεν νὰ ἀποδώσῃ ἡ αὐτὴ ἱστορία.

Δὲν ἔχομεν δικηριβωμένας εἰδήσεις ἂν ὄντως καὶ πῶς συνέβη ἐπεισόδιόν τι μεταξὺ τοῦ Προέδρου τῶν ἐν Λεβκδείᾳ Πρωτοδικῶν, ὡς Προέδρου τοῦ ἐκεῖ Πλημμελειοδικείου, καὶ δύο δικηγόρων ὡς μελῶν τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου, διὰ τὴν ἀθώωσιν πολίτου τινὸς κατηγορουμένου ἐπὶ πλημμελήματι πραχθέντι πρὸ ἕνδεκα (ἀριθ. 11) ἐτῶν. Ἐπομένως μᾶς ἀπαγορεύεται πᾶσα κρίσις ἐπὶ τῶν γενομένων. Ἀλλ' ἐρωτῶμεν πάντα καὶ δὴ τὸν κ. Πρόεδρον τῶν ἐν Λεβκδείᾳ Πρωτοδικῶν, τί ἐζήτει ἡ Δικαιοσύνη παρὰ τοῦ πολίτου ἐκείνου; ἢ μᾶλλον τί ἐζήτει ἐν αὐτῷ; νὰ βεβαιωθῇ ὅτι ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ ὁ ἔνοχος τῆς πρὸ ἕνδεκα ἐτῶν διαπραχθείσης ἀδικοπραγίας; Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ φυσιολογία καὶ αὐτὴ ἡ ψυχολογία ἀπαντῶσιν ἀρνητικῶς εἰς τὸ ἐρώτημα. Ὁ δράστης ἐκεῖνος, τῆς πράξεως ἐκείνης, ἐξηφανίσθη ὁλοσχερῶς· δὲν ὑπάρχει πλέον, κ. Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει. Τὸ νὰ δικάζωμεν ἀνθρώπους, πράξαντας πλημμέλημά τι πρὸ ἕνδεκα ἐτῶν, δὲν ἀποδεικνύομεν ἀντίληψιν περὶ δικαίου, ἀλλὰ καταδεικνύομεν κακίαν, κακίαν παράλογον καὶ ἄσκοπον. Ἀγνοοῦμεν διατί ἐδόθησαν αἱ ἀθωωτικαὶ ψῆφοι, οὔτε βέβαια ἐπαινοῦμεν αὐτὰς ἐν πάσῃ περιπτώσει· ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔπρεπε νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ ἀγανάκτησις ὅταν δικάζωμεν πλημμελήσαντας πρὸ ἕνδεκα ἐτῶν.

Πρὸ 11 ἐτῶν!

«Ὡσαύτως τὸ Δικαστήριον καὶ οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι εἶνε ὑπόχρεοι νὰ μὴ παρορῶσι τὸ πρὸς τοὺς δικηγόρους ὀφειλόμενον σέβας» λέγει τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ψηφισθέντος πρὸ ἡμερῶν νόμου περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων. Ἐξεδηλώσαμεν ἤδη τὴν λύπην μας διὰ τὴν ἀτυχῆ ταύτην διάταξιν, ἀλλ' ὑπολαμβάνομεν ὡς καθῆκον καὶ νὰ διαμαρτυρηθῶμεν. Καὶ ἂν ὑπῆρξαν περιστάσεις τινὲς ἄκοσμοι, καὶ ἂν συνέβαινον ἀνθρωπίνως παρεκτροπαί, οὐδέποτε δικηγόροι, δικασταί, δημόσιοι ἄλλοι ὑπάλληλοι, οὐδέποτε μεμορμωμένοι Ἕλληνες ἠμφισβήτησαν, τὸ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὑποχρεοῦται νὰ συμπεριφέρηται εὐπρεπῶς πρὸς πάντα ἄνθρωπον. Ἀλλὰ καὶ αἱ παρατηρούμεναι, λέγομεν, ἀπρέπειαι δὲν ἐδικαιολόγουν μίαν τοιαύτην τόσον ἐπίσημον ὁμολογίαν, ἐν ῥήτρᾳ νομοθετικῇ, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχήν μας λησμονοῦμεν τόσον πολὺ τοὺς ὅρους τῆς κοσμιότητος καὶ τοὺς κανόνας τῆς εὐπρεπείας, ὥστε νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην αὐτόχρημα χαλινῶν. Ἀγνοοῦμεν τίνες θίγονται, ἢ μᾶλλον μαστιγοῦνται, ὀδυνηρότερον ὑπὸ τῆς διατάξεως ταύτης, οἱ φερόμενοι ἀπρεπῶς ἢ οἱ ἐν ἀδυναμίᾳ προσηκόντως ἑκάστοτε καὶ ἄνευ ῥητῆς νομικῆς διατάξεως νὰ σταθῶσιν ἀπρόσβλητοι ἐκ τῆς ἀπρεπείας καὶ στεροὶ καὶ ἀκλόνητοι ἐπὶ τῆς ἰδίας των ἀξιοπρεπείας. Τὸ θεωροῦμεν ἀπίστευτον ὅτι δὲν θὰ καταργηθῇ τάχιστα ἡ διάταξις αὕτη· ἀλλὰ κινεῖ εἰς στενοχωρίαν τὸ ὅτι δὲν θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἦ ἐξηφανισμένον πᾶν κείμενον φέρον αὐτὴν πρὸ τοῦ καυτηρίου τοῦ μέλλοντος ἱστορικοῦ τῆς ἐποχῆς μας.

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Κύριε Συντάκτα

Ἐξακολουθῶ τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῶν προϋπολογισμῶν τοῦ Κράτους.

Ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ 1909 ἀναγράφεται ἡ ἑξῆς δαπάνη:

«Κατασκευὴ **διαμερίσματος** τῶν μαγειρείων καὶ ἀποθηκῶν τοῦ καταστήματος τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Φρουραρχείου δραχ. 78.000».

Νὰ εἶνε ἄραγε ἐκ τῶν περικοπεισῶν; Δὲν τὸ πιστεύω.—Νομίζετε ὅτι χρειάζονται σχόλια;

—Ὦ ἐλευθέρα Κέρκυρα μὲ τὰ μαγειρεῖά σου!

Μεθ' ὑπολήψεως
Ὁ Παρατηρητὴς

Ἀπὸ τὰς Δικαστικὰς Αἰθούσας

— Τὴν ὑπόθεσιν κ. Δικασταὶ θὰ τὴν λύσητε οὐχὶ διὰ τῆς κρίσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ὀσφρήσεως.

Αἱ λέξεις αὗται ἀπετέλεσαν τὸ ὅλον τῆς ἀγορεύσεως Ἀθηναίου δικηγόρου κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς παρελθούσης Πέμπτης τοῦ Ἐφετείου Ἀθηνῶν ἐπὶ ὑποθέσεως οὐχὶ εὐόσμου καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα.

Ὅταν δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τὸν κ. Εἰσαγγελέα, περιωρίσθη καὶ οὗτος εἰς τὰς λέξεις:

— Ἀναφέρομαι εἰς τὴν ὄσφρησιν τοῦ δικαστηρίου!

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΝΟΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μεγάλη συζήτησις καὶ ζωηρὰ νομοθετικὴ κίνησις περὶ τῆς καλυτέρας διαρρυθμίσεως τῆς συμβάσεως τοῦ γάμου γίνεται ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης. Τάχα ἡ κατὰ ἀμοιβαίαν συναίνεσιν λύσις τοῦ γάμου δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται; Τάχα οἱ λόγοι τοῦ διαζυγίου δὲν πρέπει νὰ εἶνε ὅμοιοι δι' ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους; Ἰδιαιτέραν ὅμως καταβάλλουσιν αἱ νεώτεραι νομοθεσίαι μέριμναν διὰ τοὺς λόγους τοῦ διαζυγίου ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ εἷς τῶν συζύγων παρουσιάζει σπουδαίας αἰτίας ἀσθενείας.

Ἐνδιαφέρων εἶνε ὁ νόμος τῆς μικρᾶς δημοκρατίας τοῦ Μονακό, λίαν προσφάτως ψηφισθεὶς καὶ δημοσιευθεὶς ἐν τοῖς κυριωτέροις σημείοις ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἐφημερίδι τῆς ἑταιρείας τῆς συγκριτικῆς νομοθεσίας. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ ἐπιληψία καὶ ἡ σύφιλις ἰδιαιτέρως ἀπασχολοῦσι τὸν νομοθέτην τῆς μικρᾶς αὐτῆς χώρας ὡς λόγοι διαζυγίου.

⁂

Πέρυσιν ἐψηφίσθη νόμος ἐν Γερμανίᾳ περὶ τῶν ἐπιταγῶν, κρινόμενος σπουδαιότατος, δι' οὗ μεγίστη ἐδόθη ὤθησις πρὸς ἀφομοίωσιν γραμματίων, ἐπιταγῶν καὶ συναλλαγματικῶν.

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπεβλήθη πρότασις νόμου περὶ εὐθύνης τῶν chauffeurs τῶν αὐτοκινήτων, δι' οὗ οὗτοι κηρύσσονται ἀπολύτως ὑπεύθυνοι διὰ πᾶσαν βλάβην πρὸς οἱονδήποτε πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, ἀδιαφόρως πταίσματος ἢ μή. Ἀλλὰ τάχα ἀρκεῖ ἡ εὐθύνη τῶν chauffeurs, ὅταν οἱ ἐν τῷ αὐτοκινήτῳ ὄχι μόνον ἐν Γαλλίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν μέσαις Ἀθήναις φωνάζουν: encore plus vite;!

⁂

Κατὰ τὸν παρελθόντα Μάϊον ἐν τῇ Γαλλικῇ Βουλῇ ἐψηφίσθη νόμος, καθ' ὃν ἐπιτρέπεται γάμος μεταξὺ τῆς ἀδελφῆς τῆς συζύγου καὶ τοῦ συζύγου τῆς τελευταίας ἤτοι μετὰ τοῦ γαμβροῦ καὶ εἰς τὸ ἀντίθετον γένος.

⁂

Ὡσαύτως ἐψηφίσθη ἐκεῖ νόμος δι' οὗ ἐπιτρέπεται ὁ γάμος μετὰ τοῦ συνεργοῦ τῆς μοιχείας. Ἤδη δὲ συζητεῖται λίαν ζωηρῶς, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, ἂν πρέπῃ νὰ λύηται ὁ γάμος ἀμοιβαίᾳ συναινέσει.

⁂

Ἀπόφασις τοῦ Γαλλικοῦ ἀκυρωτικοῦ τοῦ 1900 ἀνεγνώρισεν εἰς τὸν σύζυγον τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν εἰς τὴν σύζυγον πεμπομένων ἐπιστολῶν. Οὐχ ἧττον ἐγεννήθη τὸ ζήτημα, ἂν, ἀφ' οὗ ἡ σύζυγος μετῴκησε μετὰ νόμιμον ἄδειαν, ἐξακολουθῇ ὁ σύζυγος νὰ ἔχῃ τὸ τοιοῦτο δικαίωμα. Τὸ Πρωτοδικεῖον Σηκουάνα, εἰς ὃ εἶχεν ὑποβληθῇ ἐκ μέρους τοῦ συζύγου αἴτησις, ὅπως ἐκδοθῇ ἀπόφασις ἐπιτάσσουσα τὴν διεύθυνσιν τοῦ ταχυδρομείου, ἵνα ἀποστέλλῃ εἰς τὸν σύζυγον τὰς ἐπιστολάς, ἀπέρριψε τὴν αἴτησιν ταύτην. Εἶπε δὲ ὅτι ἐπικειμένου διαζυγίου ὁ ἔλεγχος τοῦ συζύγου ἤθελε μειώσῃ τὸ δικαίωμα τῆς συζύγου του νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὴν καταλλήλως ἐν τῇ δίκῃ, ἀφ' οὗ οὕτως ὁ σύζυγος θὰ ἐγνώριζε τὰς συνεννοήσεις τῆς γυναικὸς καὶ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεώς της.

⁂

Ἡ σύζυγος, διαζευχθεῖσα, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου; Ἡ συνήθης ἀπάντησις εἶνε ἀποφατική. Οὕτως ἔχει καὶ ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία. Φαντασθῆτε ὅμως περίφημον ἀοιδόν, ἢ ἠθοποιόν, ἢ ἄλλην καλλιτέχνιδα γνωστήν, καὶ περιβόητον ὑπὸ τὸ συζυγικὸν ὄνομα, ἤδη στερουμένην τοῦ ὀνόματος καὶ ἑπομένως ἀδυνατοῦσαν πλέον νὰ ἐργασθῇ. Τὰ Γαλλικὰ δικαστήρια εὑρέθησαν εἰς λίαν δύσκολον θέσιν, ἐπὶ τέλους ὅμως ἐδέχθησαν ὅτι ὀφείλει νὰ φέρῃ τὸ πατρικὸν ὄνομα μετὰ τῆς προσθήκης *πρῴην* καὶ εἶτα τὸ ὄνομα τοῦ συζύγου.

Η. Α.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Ὁ κ. Πλάτων Δρακούλης περὶ φυλακῶν.

Τὴν προσεχῆ Τετάρτην, 18 Μαρτίου, θὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. **Πλάτων Δρακούλης** εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συλλόγου «Παρνασσοῦ» περὶ ὥραν 6 μ.μ. Ὁ κ. Δρακούλης, ὁ ὁποῖος εἶνε καὶ διδάκτωρ τῆς νομικῆς, θὰ ὁμιλήσῃ περὶ φυλακῶν καὶ τῶν νεωτέρων θεωριῶν, τῶν διεπουσῶν τὸ ποινικὸν δίκαιον. Τὸ θέμα καὶ ἕνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς οὐσίας του καὶ ἕνεκα τοῦ προσώπου τοῦ ὁμιλήσοντος προμηνύεται ἄκρως ἐνδιαφέρον.

⁂

(Τμῆμα Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν)

Σήμερον Σάββατον 14 Μαρτίου ὥρᾳ 6 1)2 μ. μ. γενήσεται συνεδρίασις τοῦ τμήματος. καθ' ἣν ὁ ὑφηγητὴς κ. **Ἠλ. Ἀναστασιάδης** ποιήσεται ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τοῦ θέματος «**Ὁ δικαστὴς καὶ ἡ νεωτέρα ἀντίληψις περὶ τῆς ἑρμηνείας τῶν νόμων**».

⁂

Ἡ διάλεξις τοῦ κ. Τιμ. Ἠλιοπούλου.

Ὡς εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον εἴχομεν ἀναγγείλῃ, ὁ ὑφηγητὴς τοῦ Ποινικοῦ δικαίου κ. ***Τιμολ. Ἠλιόπουλος*** *ἀνεκοίνωσε μελέτην του τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ἀντικείμενον ἔχουσαν τὸ θέμα: «Εὐθύνεται ὁ ἄνθρωπος διὰ τὰς πράξεις του;»*

Αἱ κατάρχουσαι ἰδέαι ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ τοῦ κ. Ἠλιοπούλου εἶνε δύο. Πρῶτον ὅτι τὸ πατροπαράδοτον δόγμα τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀνθρωπίνης βουλήσεως (liberum arbitriun indifferentiae, κατὰ τὸν φιλοσοφικὸν ὅρον) ὅπερ μένει ἔτι ἐρριζωμένον ἐν τῇ συνειδήσει τῶν πολλῶν εἶνε μία μεγάλη καὶ κατάφωρος πλάνη. Δεύτερον ὅτι τὸ δόγμα τοῦτο οὐδαμῶς εἶνε ἡ ἀναγκαία προϋπόθεσις τῆς ἠθικῆς καὶ ποινικῆς τοῦ ἀνθρώπου εὐθύνης ἐπὶ ταῖς ἰδίαις πράξεσιν ἥτις δύναται νὰ στηριχθῇ καὶ ἄνευ αὐτοῦ.

Τὴν πρώτην τῶν ἰδεῶν τούτων ὑπεστήριξε διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς δεσποζούσης σήμερον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ θεωρίας τοῦ *καθορισμοῦ τῆς βουλήσεως ὑπ' αἰτίων* (determinisme), καθ' ἣν καὶ ἡ ἀνθρωπίνη βούλησις ὑπόκειται εἰς τὸν καθολικὸν τοῦ αἰτιατισμοῦ Νόμον καθ' ὃν «οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τελεῖται ἄνευ αἰτίας». Ἡ ἀπὸ τοῦ Νόμου τούτου ἐξαίρεσις τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως εἶνε καθαρὸς παραλογισμὸς διότι οὐδὲν ἄλλο σημαίνει εἰμὴ ὅτι ἡ βούλησις εἶνε γεγονός, ἀποτέλεσμα, τοῦτ' ἔστιν, ἄνευ αἰτίας, ὅπερ ἀντιβαίνει εἰς τὴν στοιχειώδη ἀνθρωπίνην λογικήν. Εἰς τὰ ἐκ τῆς θεωρίας δὲ ταύτης πορίσματα προσέθηκε τὰ πορίσματα τῆς νεωτέρας ψυχολογίας, ἥτις διὰ τῆς θετικῆς ἐρεύνης καὶ ἀναλύσεως τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν ἐν γένει ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη βούλησις εἶνε τὸ ἀναγκαῖον προϊὸν συναισθημάτων καὶ ἰδεῶν αἵτινες διάφορον ἀσκοῦσιν ἐφ' ἑκάστου ἀτόμου ἐπίδρασιν ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτῆρος.

Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς δευτέρας ἰδέας του, ἀνέπτυξε τὴν ἀκριβῆ ἔννοιαν τῆς *εὐθύνης* καὶ ἀπὸ ταύτης ὁρμηθεὶς ἀπέδειξεν ὅτι αὕτη οὐ μόνον δὲν ἀντιβαίνει ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ συνᾴδει τελείως πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἐλήθειαν τοῦ καθορισμοῦ τῆς βουλήσεως ὑπ' αἰτίων.

Τὴν ὅλην μελέτην τοῦ κ. Ἠλιοπούλου διαπνέει ἀκλόνητος ἐπιστημονικὴ πεποίθησις περὶ τῶν ὑποστηριζομένων παρ' αὐτοῦ θεωριῶν ἣν προσεπάθησε νὰ μεταδώσῃ καὶ εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Φίλτατε κ. Διευθυντά,

Ἡ δι' ὅλων τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων εὐφροσύνως διασαλπισθεῖσα τηλεγραφικὴ εἴδησις περὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Πύργου, ἅμα τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ, μοὶ προξένησε κατάπληξιν, ὡς δὲ δὲν ἀμφιβάλλω καὶ εἰς ὑμᾶς.

Δὲν προτίθεμαι διὰ τῆς παρούσης νὰ ἐξετάσω τὰ ἀγαθὰ ἅτινα ἐκ μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως ἐνδεχόμενον νὰ προκύψωσιν, ἀλλὰ τὸ κῦρος καὶ τὴν νομιμότητα τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως, ὁρμώμενος *ἐξ ἀγνοῦ ἐνδιαφέροντος* ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως *καὶ καλῆς ἐφαρμογῆς* καθεστῶτος, ὅπερ μετὰ τόσας δεκαετηρίδας ἐθεσπίσθη. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου Πύργου ἀπεφάσισε ν' ἀπευθύνῃ (δὲν γνωρίζω καὶ ἂν ἀπηύθυνε) ἔκκλησιν πρὸς τὸν λαόν, ὅπως οὗτος ὑποβάλλῃ αὐτῷ πᾶν παράπονον κατὰ δημοσίας ἀρχῆς παραβαινούσης τὸ ἑαυτῆς καθῆκον· κατὰ δὲ τὸ τηλεγράφημα, ἡ τοιαύτη ἀπόφασις προὐξένησεν εὐφρόσυνον ἐντύπωσιν εἰς τὸν λαόν!!

Καὶ ἁπλοῦν βλέμμα ἂν ρίψῃ τις εἰς τὸ γράμμα τοῦ νόμου (ἄρθ. 4 καὶ 15) καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν διάταγμα, θέλει, νομίζω, πεισθῇ ἀκραδάντως ὅτι μία τοιαύτη ἀπόφασις, εἴτε ὁλοκλήρου Συλλόγου εἴτε τοῦ Διοικητικοῦ του Συμβουλίου, εἶνε ἐκτὸς τοῦ νόμου, ἀποτελοῦσα καθαρὰν παράβασιν αὐτοῦ. Ἡ ἀνάγκη τῆς διὰ τῶν δικηγορικῶν Συλλόγων καλλιτέρας ὀργανώσεως τοῦ δικηγορικοῦ σώματος, εἶνε φρονῶ ἐντελῶς ἄσχετος πρὸς τὴν τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων μιᾶς δημοσίας ἀρχῆς. Διότι ἄλλοι εἰσὶν οἱ τεταγμένοι πρὸς ἔλεγχον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἐν ταύτῃ δὲν θίγεται καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ δικηγορικοῦ σώματος, περὶ ἧς οἱ Σύλλογοι ὀφείλουσι νὰ μεριμνῶσι. Δὲν δύναται ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος ἢ τὸ Συμβούλιον τούτου νὰ ἐλέγχῃ δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ δημοσίαν τινὰ ἀρχὴν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῆς· οὕτω καθίσταται κατάλυσις παντὸς γοήτρου τῆς ἀρχῆς, κατάλυσις αὐτοῦ τούτου τοῦ Κράτους, αὐτόχρημα *ἀναρχία*.

Ἀλλὰ σὺν τούτοις γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: ἂν ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος, προσκληθεὶς παρὰ τοῦ λαοῦ, ἐκδώσῃ ἀπόφασιν ἀποδοκιμάζουσαν τὴν ἐνέργειαν τῆς

ἀρχῆς, ποῖον ἔσται τὸ κῦρος τῆς ἀποφάσεως ταύτης καὶ ποία ἔσται ἡ θέσις τοῦ Συλλόγου, ὅταν ἡ ἐλεγχομένη ἀρχὴ καταγγείλῃ καὶ εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὰς ἀνωτέρας ἀρχάς, ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ ἐλέγχων Σύλλογος παραβαίνει τὸν νόμον καὶ τὰ καθήκοντά του; Καὶ πῶς θὰ δύναται αὐτὸς οὗτος νὰ ἀξιοῖ σεβασμὸν παρὰ τῶν δημοσίων Ἀρχῶν, ὅταν πρῶτος δίδῃ τὸ παράδειγμα τῆς ἀσεβείας καὶ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων;

Ἐξεταστέον ὅμως τὸ ζήτημα καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως. Διὰ τῆς ἐκκλήσεως πρὸς τὸν Λαόν, οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖται, ἢ ὅπως, ὅταν οὗτος θεωρῇ ἑαυτὸν ἀδικούμενον ἐξ ὑπερβασιῶν τῆς Δημοσίας Ἀρχῆς, προστρέχῃ εἰς τὴν προστασίαν τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου. Ἀλλ' ἐρωτῶ, μὴ τοῦτο δὲν κεῖται *ἐν τοῖς κυριωτέροις ἔργοις* τοῦ ὑψηλοῦ ἀληθῶς δικηγορικοῦ λειτουργήματος; Μὴ ὁ δικηγόρος δὲν ἐτάχθη παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πολίτου ἵνα τὸν προστατεύῃ κατὰ πάσης ἀδίκου ἢ αὐθαιρέτου ἐνεργείας τῆς Ἀρχῆς; Εἶναι ἀνάγκη ἐπεμβάσεως τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου ὅταν ὁ δικηγόρος εἶναι εἰς θέσιν νὰ προστατεύσῃ τὸν πολίτην; Βεβαίως οὐχί· ἐφ' ὅσον μάλιστα ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐνεργείᾳ τοῦ δικηγόρου δὲν θίγεται ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ὁ ὀφειλόμενος σεβασμὸς πρὸς τὸ δικηγορικὸν σῶμα ἐκ μέρους τῆς Δημοσίας Ἀρχῆς. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου μία τοιαύτη παροχὴ προστασίας ἐκ μέρους τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου βεβαίως γενήσεται δωρεάν, τοῦθ' ὅπερ δύναται, κατά τινα σοβαρῶς καὶ ἐν Γαλλίᾳ (Dalloz: avocat No 314) ὑποστηριζομένην γνώμην, ν' ἀποτελέσῃ πειθαρχικὸν παράπτωμα.

Ἡ τοιαύτη ἐνέργεια τοῦ Συλλόγου Πύργου, θὰ ἐδικαιολόγει μᾶλλον τὴν ἐν ἐν τῇ Βουλῇ ἀπειλὴν τοῦ ἐκ Μεγαρίδος βουλευτοῦ κ. Ι. Ράλλη, καὶ οὐχὶ ἡ παράκλησις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, ὅπως ἀναβληθῇ ἐπί τινα χρόνον ἡ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου περὶ δικηγορικῶν δικαιωμάτων συζήτησις, ἵνα, διὰ τῆς μεταξὺ τῶν Συλλόγων συζητήσεως, προέλθῃ ἄρτιος καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη ὁ Νόμος οὗτος· τὸ Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου ἡμῶν οὐδὲν ἄλλο ἔπραξεν ἢ ἤσκησε δικαίωμα ὅπερ ἐκ τοῦ νόμου ἐκέκτητο (ἄρθρ. 4 § β΄.).

Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἀπόφασις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Πύργου δὲν θὰ εὕρῃ παρ' οὐδενὸς, ἀληθῶς πονοῦντος καὶ μεριμνῶντος ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ νῦν καθεστῶτος, ἐπιδοκιμασίαν τινὰ καὶ ὅτι τοιαύτην τινὰ ἔκκλησιν πρὸς τὸν λαὸν δὲν θ' ἀπευθύνῃ ὁ Σύλλογος οὗτος.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 10 Μαρτίου 1909.

Διατελῶ μετ' ἀπείρου ὑπολήψεως

ὑμέτερος

Γ. Δ. Λάλωσης

Δικηγόρος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΛΑΜΙΑΣ

Εὐλόγως καὶ λίαν φιλοτίμως ἡ «Δικαιοσύνη» ἠξίωσεν, ὅπως οἱ κύριοι δικηγόροι διὰ τῶν ἑαυτῶν παρατηρήσεων ἐπὶ τῶν ἐσχάτως γενομένων ἀρχαιρεσιῶν τῶν Δικηγορικῶν Συλλόγων τῶν ἐπαρχιῶν συντελέσωσιν εἰς τὴν κατάδειξιν τῶν τυχὸν συνυπαρχόντων τρωτῶν ἐν τῷ νεαρῷ περὶ Δικηγορικῶν Συλλόγων Νόμῳ.

Τῷ ὄντι εἶνε ἀνάγκη καὶ συμφέρον γενικὸν νὰ παγιωθῇ ὁ νόμος καὶ καρποφορήσῃ, ἵνα χρησιμεύσωσιν οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι ὡς πρότυπα νομικῶν προσώπων ἐξυπηρετούντων οὐ μόνον τὰ μέλη αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν Πολιτείαν καθόλου, ἀφοῦ μάλιστα οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι μετέχουσι κυριαρχικῶν δικαιωμάτων διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως αὐτῶν ὡς δημοσίων προσώπων ὑποβοηθούντων τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς Δικαιοσύνης καὶ ἐνασκούντων τὴν πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν μελῶν· εὐχῆς ἔργον μάλιστα θὰ ἦτο, ἂν ἐψηφίζοντο ὀργανικοὶ καὶ προστατευτικοὶ νόμοι ἁπάντων τῶν σωματείων καὶ συντεχνιῶν, διότι κατὰ τοιοῦτον τρόπον θὰ εἰθίζετο ὁ λαὸς εἰς τὴν κοινωνικὴν πειθαρχίαν, εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν σκέψεών του πέραν τῆς ἀτομικότητος καὶ εἰς τὴν διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τῆς Πολιτείας, ἀρκεῖ μόνον νὰ προελαμβάνετο νομοθετικῶς καὶ ἀστυνομικῶς πᾶσα ὑπέρβασις καθηκόντων αὐτῶν ἢ τῶν διαγεγραμμένων ὁρίων, ὅτε ἠθέλομεν φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον ἀντίθετον τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ὡς συνέβη ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ Βαλδὲκ Ρουσσώ.

Ἐνταῦθα μετὰ χαρᾶς οἱ κ. κ. συνάδελφοι ἀπεδέξαντο τὸν νεαρὸν νόμον, διότι δι' αὐτοῦ προεβλέπετο αἰσιώτερον μέλλον τῷ δικηγορικῷ ἐπαγγέλματι καὶ ποιά τις ἀνεξαρτησία ἀπὸ τῶν κομματικῶν ὑπερβασιῶν καὶ τυχὸν δικαστικῶν παρεκτροπῶν.

Δύο δὲ κυρίως ἀρχαὶ καὶ δράσεις συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Λαμίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν συντηρητική, ἡ δὲ φιλελευθέρα· δῆλα δὴ οἱ κ. κ. δικηγόροι διηρέθησαν εἰς δύο στρατόπεδα καὶ τὸ μὲν ἐξ αὐτῶν συνεσπειρώθη περὶ τὰ πρόσωπα τὰ ἔχοντα πολλοὺς προσωπικοὺς καὶ κομματικοὺς δεσμούς, τὸ δὲ ἕτερον ἠθέλησε νὰ ὑποδείξῃ πρόσωπα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀνεξάρτητα πάσης ἐξωτερικῆς σχέσεως καὶ ἱστορικῆς ἐπιβολῆς, προσδίδον καθαρῶς ἐπαγγελματικὴν χροιὰν εἰς τὰς ἀρχαιρεσίας καὶ ἐλαυνόμενον ὑπὸ τῆς σκέψεως, ὅτι τοιουτοτρόπως δύναται νὰ ὀρθοποδήσῃ ὁ θεσμός· καὶ ἡ μία ὅμως καὶ ἡ ἑτέρα πτέρυξ ἔσχον ὡς βάσιν τῶν ἀρχαιρεσιῶν τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν ἀρχαιότητα καὶ οὕτως ἀπετελέσθη συγκεκερασμένον Διοικητικὸν Συμβούλιον μετὰ προέδρου τοῦ κ. Δ. Σφήκα καὶ ἐκ τῆς τάξεως τῶν φιλελευθέρων· πᾶσαι ὅμως αἱ ἀπειληθεῖσαι προσωπικαὶ σχέσεις τῶν κ. κ. συναδέλφων ἀποκατεστάθησαν καὶ ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος ἐν ὁλότητι ἐλπίζει ἐφ' ὁλόκληρον τὸ Διοικ. Συμβούλιον καὶ προσδοκᾷ, ὅπως διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ χαράξῃ κατεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν μέλλουσι νὰ ἀκολουθήσωσι καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιότιμοι συνάδελφοι οἱ μέλλοντες ἐκ περιτροπῆς νὰ διοικήσωσι τὸν Σύλλογον κατὰ δημοκρατικὸν τρόπον, διότι, καθὰ καὶ ὁ πατὴρ τῆς Πολιτικῆς Ἐπιστήμης μέγας Ἀριστοτέλης ἀπεφαίνετο: «ὑπόθεσις τῆς Δημοκρατικῆς πολιτείας ἐλευθερία, ἐλευθερίας δὲ ἕν, τὸ ἐν μέρει ἄρχεσθαι καὶ ἄρχειν»· τοῦθ' ὅπερ συμβήσεται καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις δικηγορικοῖς συλλόγοις, ὅπου πολλοὶ τῶν κ.κ. δικηγόρων, ἂν διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον δὲν ἀνέλαβον τὰ τῆς Διοικήσεως—ταῦτα δὲ λέγων ἤδη ἐννοῶ κυρίως τὸν Δικηγορικὸν Σύλλογον Ἀθηνῶν—ταχέως θὰ κληθῶσι πρὸς τοῦτο· καὶ ἂν ὑπῆρξάν τινες ἐκ παρεξηγήσεως τεθέντες ὡς σημεῖα βολῆς, ταχέως ἐλεύσεται ἡμέρα, καθ' ἣν οἱ συνάδελφοι μετὰ μετανοίας καὶ μείζονος συμπαθείας θ' ἀποβλέψωσι πρὸς αὐτούς, δεδομένου, ὅτι κατ' ἔτος θὰ ἔχωμεν ἀρχαιρεσίας!!

Βεβαίως ἄτοπά τινα παρετηρήθησαν καὶ ἐνταῦθα, ἀλλὰ ταῦτα νὰ ἐξαλειφθῶσι τέλεον βεβαίως ἀνέφικτον ἀποβαίνει λόγῳ τῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας· ἐν τούτοις ἡ μόρφωσις τῶν κ. κ. δικηγόρων καὶ ἡ ἀνδρικὴ αὐτῶν τιμὴ σπουδαίως ταῦτα περιέστειλε· φρονοῦμεν ὅμως ὅτι εἰς τὴν περιστολὴν αὐτῶν ἤθελε συντελέσῃ 1) ἡ νομοθετικὴ ἀπαγόρευσις τῆς ἐκλογῆς, ὡς μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τῶν ἐν ἐνεργείᾳ βουλευτῶν, ἵνα μὴ παρεμβάλλωσι διὰ τῆς μακρὰν τῆς ἕδρας τοῦ Συλλόγου διαμονῆς των ἐμπόδιον εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ, περιστέλληται δὲ ἡ προεκλογικὴ ἐνέργεια, ἀποφεύγηται ἡ ἰδέα τῆς ἐκβιάσεως τῶν συναδέλφων των πρὸς κομματικόν των ὄφελος διὰ τῆς παρ' αὐτῶν ἐνασκουμένης πειθαρχικῆς ἐξουσίας κλπ., ἀναλόγως πρὸς τὰς περὶ ἐνόρκων διατάξεις — ἐνταῦθα ὀφείλομεν νὰ μὴ παραλείψωμεν ὀφειλόμενον ἔπαινον πρὸς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Βουλευτὰς Ἀλ. Πλατῆν, Χ. Εὐταξίαν καὶ πρῴην τοιοῦτον κ. Ν. Βελέντζαν παραιτηθέντας πάσης ἀξιώσεως ἐκλογῆς τῶν ὡς μελῶν τοῦ Συμβουλίου. — 2) ὁμοία ἀπαγόρευσις τῶν δικαστικῶν παρέδρων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν δι' εὐνοήτους λόγους. — 3) Νὰ καθορισθῶσι πειθαρχικαὶ ποιναὶ κατὰ τῶν ψηφοθηρούντων, ἵνα μὴ δεσμεύηται ὁ αἱρετὸς δικαστὴς διὰ δεσμῶν καὶ ὑποχρεώσεων πρὸς τοὺς ἐκλέξαντας αὐτὸν καὶ ἐπιλανθάνηται τοῦ ἑαυτοῦ προορισμοῦ.— 4) Νὰ λυθῇ καὶ τὸ περιμάχητον ζήτημα τῆς ἀπολύτου πλειονοψηφίας καὶ 5) ὁ καθορισμὸς τῆς ἡμέρας πρὸς ἐπανάληψιν ἢ ἐξακολούθησιν τῆς ψηφοφορίας μὴ ἀφεθῇ εἰς τὴν πλήρη διάκρισιν τοῦ Προέδρου, ἀλλ' εἰς ὁλόκληρον τὸν Σύλλογον, ἀποφαινόμενον περὶ τούτου διὰ σχετικῆς πλειονοψηφίας.

Τρωτὰ πρὸς διόρθωσιν καὶ κενὰ πρὸς συμπλήρωσιν βεβαίως ἔχομεν πλεῖστα ὅσα ἐν τῇ κειμένῃ Νομοθεσίᾳ πρὸς αὐτὰ δὲ μᾶλλον φρονῶ, ὅτι ὀφείλουσι νὰ στρέψωσι τὴν προσοχήν των οἱ Δικηγορικοὶ Σύλλογοι, ἵνα δικαιώσωσι τὰς ἐλπίδας τῆς κοινωνίας καὶ τὴν γνώμην, ἣν περὶ Δικηγόρων εἶχεν ὁ Αὐτοκράτωρ Λέων, λέγων «οἱ δικηγόροι οἱ κατέχοντες τὰ μυστήρια καὶ τὴν τέχνην τοῦ δικαίου, οἱ ὁποῖοι διὰ τῆς ἰσχύος τῶν συλλογισμῶν των ἐν ταῖς δημοσίαις καὶ ἰδιωτικαῖς ὑποθέσεσι ἀνεγείρουσιν ἐρείπια ἢ προλαμβάνουσι τὴν πτῶσιν αὐτῶν δὲν εἶνε ἧττον ὠφέλιμοι τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἢ ἂν ἔδιδον τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν οἴκων αὐτῶν».

Ἐν Λαμίᾳ τῇ 2α Μαρτίου 1909.

Δημήτρ. Οἰκονομόπουλος

Δικηγόρος.

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Καρπενησίῳ σήμερον τὴν ἕκτην τοῦ μηνὸς Μαρτίου τοῦ 1909 ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 4 μ. μ. ὁ ὑποφαινόμενος Δημήτρ. Καρανάσιος κλητὴρ τῶν ἐν Εὐρυτανίᾳ Πρωτοδικῶν κατὰ παραγγελίαν τοῦ Θεοφ. Θεοδωροπούλου, δικηγόρου πληρεξουσίου τοῦ Ἰωάν. Ἀρμάγου, κατοίκου Καρπενησίου, ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Εὐρυτανίᾳ Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἐναγόμενον Πέτρον Ντομάζον, κάτοικον Καρπενησίου διαμένοντα ἐν Ἀθήναις καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 ἐ. ἔ. ἐρήμην ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐν Εὐρυτανίᾳ Πρωτοδικῶν μετὰ τῆς παρὰ πόδας αὐτῆς παραγγελλίας καὶ ἐπιταγῆς ἐχούσης οὕτω. «Ἀκριβὲς ἀντίγραφον ἐξ ἀπογράφου ἐκτελεστοῦ, ὅπερ ἁρμόδιος κλητὴρ παραγγέλλεται νὰ ἐπιδώσῃ νομίμως πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Εὐρυτανίᾳ Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἐναγόμενον Πέτρον Ντομάζον ἐπιτασσόμενον νὰ μᾶς πληρώσῃ 1) ἐπιδικασθὲν κεφάλαιον δραχ. 2,005 2) τόκον αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς, ἤτοι ἀπὸ 7 Νβρίου 1903 μέχρι σήμερον δραχ. 80. 3) ἐπιδικασθέντα ἔξοδα καὶ τέλη δραχ. 41 καὶ 4) διὰ τὸ ἀπόγραφον ἀντίγραφον παραγγελίαν, ἐπίδοσιν ἐπιταγὴν καὶ δημοσίευσιν δραχ. 25 ἤτοι ἐν ὅλῳ δραχ. δύο χιλιάδας ἑκατὸν πεντήκοντα μίαν (ἀριθ. 2,151) καὶ ταύτας ἐντόκως ἀπὸ σήμερον ἐπὶ τῶν 2,000 δραχ. πρὸς 12 καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πρὸς 9 τοῖς % ἐτησίως, ἄλλως κλπ. Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 6 Μαρτίου 1909. Ὁ πληρεξ. δικηγόρος Θ. Σ. Θεοδωρόπουλος. Ὅθεν συνετάγη τὸ παρόν, ὅπερ ἀνεγνώσθη ἐβεβαιώθη καὶ ὑπεγράφη νομίμως.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεύων — Ὁ κλητὴρ

Π. Πουλίτσας — Δημ. Καρανάσιος

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον, ὅπερ δημοσιευθήτω διὰ τῆς «Δικαιοσύνης».

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 8 Μαρτίου 1909

Ὁ πληρεξ. δικηγόρος

Θεοφ. Σ. Θεοδωρόπουλος

Ἀποδεικτικόν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν δεκάτην Φεβρουαρίου 1909 χιλιοστοῦ ἐνακοσιοστοῦ ἐννάτου ἔτους ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν 10 π. μ. ὁ ὑποφαινόμενος Γ. Μερκούρης κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου Κ. Ε. Σταυροπούλου πληρεξουσίου τοῦ Μιχαὴλ Ἰωαννίδου κατοίκου Ἀθηνῶν ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν Μιχαὴλ Γαβαλᾶν κάτοικον Πειραιῶς καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς τὴν ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου 1909 ἀγωγὴν ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καλεῖ αὐτὸν ἐμπροθέσμως καὶ ἐξαιτεῖται τὴν παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς του, νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἀντίδικός του διὰ προσωπικῆς κρατήσεως νὰ τῷ πληρώσῃ δραχμὰς χιλίας (1000) ἐντόκως πρὸς 10 % ἐτησίως ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1907 καὶ ἐφεξῆς μέχρις ἐξοφλήσεως νὰ ἐπικυρωθῇ ἡ εἰς χεῖρας τῆς ἀσφαλιστικῆς ἑταιρίας ἡ Ἐθνικὴ ἐπιβληθεῖσα συντηρητικὴ κατάσχεσις δυνάμει τοῦ ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου 1909 κατασχετηρίου του καὶ ὑποχρεωθῇ αὕτη νὰ τῷ πληρώσῃ τὰς εἰς χεῖράς της κατασχεθείσας δραχμὰς 2.000 διαταγθῇ ἡ προσωρινὴ ἐκτέλεσις καὶ καταδικασθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ λαβὼν ἀντεισαγγελεὺς

Κ. Α. Ροϊλὸς

Ὁ κλητὴρ

Γ. Μερκούρης

ΔΙΚΟΓΡΑΦΑ

ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ τἀνάπαλιν μεταφράζονται καὶ ἀντιγράφονται ἀντὶ δραχ. 3 τὴν σελίδα (χαρτοσήμου) εἰς τὸ γραφεῖον ἀντιγράφων διὰ γραφομηχανῶν, πλατεῖα Ἁγίου Γεωργίου (Καρύτση) ἀριθ. 10.

Πληρεξούσια *ξένα μεταφράζονται ὡσαύτως.*

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τόμ. 1. τεύχ. Α΄ 1908 Τιμᾶται δραχ. 2

ΗΛΙΑ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

Ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου

ΕΙΔΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Εἰς τεῦχος ἐκ σελ. 78 ἐδημοσιεύθησαν μελέται τοῦ πλήρους μέλλοντος συγγραφέως καὶ ὑφηγητοῦ, ὑπὸ τοὺς τίτλους: «Συγχώνευσις Ἀστικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ δικαίου. Λόγος ἐναρκτήριος ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ. Χρόνος τῶν γενεθλίων τῆς Ἀστικῆς ἀγωγῆς, κατὰ τὸν νόμον περὶ σημάτων. Ἡ συναλλαγματικὴ ὡς τίτλος ἐκτελεστός».

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

τῶν νομικῶν προσώπων καὶ ἰδίᾳ τοῦ Κράτους ἐκ τῶν ἀδίκων πράξεων τῶν ἀντιπροσώπων ἢ ὑπαλλήλων αὐτῶν, ὑπὸ:

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΦΡΑΓΚΙΑ

δικηγόρου ἐν Ἀθήναις.

Ἀνεδημοσιεύθη εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος ἐκ σελ. 40 ἡ ἐν τῷ Νομικῷ τμήματι τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ἀνακοινωθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἄνω θέματος μελέτη, ἡ κατόπιν δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Γαλλικῆς Νομολογίας. Τὸ ζήτημα ἐκ τῶν μᾶλλον φλεγόντων εἰς ἄκρον δὲ πρακτικῆς σημασίας χειρίζεται ὁ συγγραφεὺς μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἐμβριθείας καὶ παρατηρητικότητος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΟΧΗΣ

ΠΑΡΑ ΡΩΜΑΙΟΙΣ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΝΕΩΤΕΡΑΙΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΙΣ

Μέρος τρίτον. Τεῦχος πρῶτον

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Β. ΔΕΜΕΡΤΖΗ

Ὑφηγητοῦ τοῦ Ρωμ. Δικαίου

Τιμᾶται δραχ. 4

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ

πρὸς τὰ δημόσια χρεώγραφα αὐτῶν

ΥΠΟ

Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑ

Τμηματάρχου Α΄. τάξεως τοῦ Ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν

Τεῦχος ἐκ σελίδων 16.

Ἡ συνδρομὴ τῆς «Δικαιοσύνης» διὰ τὸ τρέχον δικαστικὸν ἔτος ὅπερ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ πρώτου Σαββάτου τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ λήγει τὸ τελευταῖον Σάββατον τοῦ Ἰουνίου, ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 7.50, δύναται δὲ νὰ καταβληθῇ καὶ εἰς δύο δόσεις ἐκ δρ. 4

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τῶν δὲ λοιπῶν πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος.

Ἐκ τοῦ περὶ ἁρμοδιότητος συγγράμματος τοῦ Πρωτοδίκου κ. Α. Γεωργοπούλου, τὰ ὑπολειφθέντα ὀλίγα σώματα πωλοῦνται παρὰ τῷ ἐκδότῃ Δ. Τερζοπούλῳ κάτωθι Στοᾶς Ἀρσακείου ἀντὶ δραχμῶν 15.

Ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς «Δικαιοσύνης» εἰς ἰδιαίτερον μικροῦ σχήματος τομίδιον ὁ περὶ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΝΟΜΟΣ μετὰ τοῦ σχετικοῦ Ἐκτελεστικοῦ διατάγματος καὶ τῶν συναφῶν ἄρθρων τοῦ Ποιν. Νόμου, τῆς Ποιν. Δικονομίας καὶ τοῦ Ὀργανισμοῦ ὧν δικαστηρίων. Πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 50 εἰς τὰ κυριώτερα Ἀθηναϊκὰ βιβλιοπωλεῖα, ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις εἰς τὰ Ὑποπρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.